

درس دهم: امامت

* «امامت» یعنی جانشینی رسول خدا ﷺ در وظایف مربوط به ایشان.
 * «امام» یعنی کسی که در دوران ختم نبوت به نیابت از پیامبر ﷺ، رسالت او (هدایت الهی) را به عهده بگیرد.
 * امامت استمرار نبوت در همه شؤون هدایتی آن است.
 * امام و پیامبر در شیوه برخورداری از معارف الهی، تفاوت‌هایی دارند (مثلاً به پیامبر وحی می‌شود اما به امام وحی نمی‌شود) ولی عصمت امام باعث می‌شود این تفاوت‌ها تأثیری در هدایت الهی نداشته باشند.
 ✓ ریاست عامه در امور دینی و دنیایی مردم به جانشینی از پیامبر ﷺ.

مرجعیت دینی: تبیین معارف دینی و پاسخ‌گویی به پرسش‌ها
 ۱ با توجه به اینکه امامت استمرار نبوت است، وجود امام از چند جهت ضرورت دارد
 ۲ زعامت سیاسی و رهبری اجتماعی
 مرجعیت دینی: حفظ دین و جلوگیری از تحریف
 ۱ شؤون و وظایف امام
 ۲ ولایت سیاسی: حفظ نظام اجتماعی و اجرای احکام الهی
 البته بر اساس روایات، امام از «ولایت تکوینی» نیز برخوردار است و می‌تواند با علم الهی خود در تکوین عالم تصرف نماید.

۱ دلیل عقلی (تلازم هدایت و عصمت)
 ۲ ادله نقلی
 قرآن: آیه عهد (بقره، ۱۲۴)، آیه تطهیر (احزاب، ۳۳)، آیه اولی الامر (نساء، ۵۹) و...
 حدیث ثقلین، حدیث سفینه و...

۱ اثبات عصمت امام
 ۲ علم خدادادی
 ۳ افضلیت و برتری
 کامل و خطاناپذیر است؛ به دلیل ضرورت عصمت امام.
 در این دسته از امور نیز از علم خدادادی برخوردار است؛ اما فعلیت یافتن چنین علمی منوط به اراده امام است.
 به حکم عقل، تقدیم فرد پایین‌تر بر فرد برتر، نقض غرض است. آیه ۳۵ سوره یونس نیز بر این ویژگی دلالت دارد.

* بر اساس ادله قطعی نقلی از طریق شیعه و سنی، آخرین امام معصوم غیبتی طولانی دارد.
 * فلسفه اصلی غیبت طبق روایتی از امام صادق (ع) رازی درپوشیده است؛ اما حکمت‌ها و دلایلی در روایات دیگر بیان شده که «امتحان مردم» یکی از آن‌هاست.
 * غیبت امام و دسترسی مستقیم نداشتن مردم به او، مساوی با بسته شدن راه هدایت نیست؛ به دلیل تعیین جانشین (فقهای جامع‌الشرایط).

* از نظر شیعه تنها راه تعیین امام، نصب الهی است.
 * ادله اثبات لزوم نصب الهی امام

ادله عقلی
 ۱ ویژگی‌های امام
 امام باید «معصوم»، «برتر از همه» و «دارای علم خدادادی» باشد.
 مردم قدرت تشخیص این ویژگی‌ها را ندارند.
 بنابراین امام باید از سوی خدا تعیین شود.
 ۲ توحید و مالکیت الهی
 تنها خدا از حق الزمام سیاسی (وضع و اجرای قانون) برخوردار است (توحید در مالکیت الهی).
 اگر کسی بخواهد چنین ولایت و حقی داشته باشد، باید از جانب خدا اذن داشته باشد.
 بنابراین امام باید از سوی خدا تعیین شود.

ادله نقلی
 روایاتی از پیامبر ﷺ که بر لزوم تعیین جانشین ایشان از سوی خدا دلالت دارد، و نیز روایاتی مثل حدیث غدیر و حدیث یوم‌الدار (حدیث عشره اقربین).

برای دریافت اسناد کمک‌آموزشی از جمله صوت تدریس، رمزینه را پیامش کنید.